

בקבוקים ריקים

ה.פייל

מתוך "ארץ הדמדומים" 1894

בזמנים עברו הרחוקים, כשהאנשים היו חכמים יותר מאשר הם היום, חי פילוסוף ומכשף גדול בשם ניקולס פלמל. מלבד המדעים הרגילים הוא ידע גם אומנויות השחור, וכישוף, ועוד דברים רבים. הוא שלט ברוחות, כך שאם מישהו עבר ליד ביתו בליל הירח יכול היה לראות שדים, גדולים וקטנים, יושבים על הארובות, דופקים בעקבים ומקשקשים זה עם זה. הוא יכול היה להפוך ברזל ועופרת לכסף וזהב, הוא גילה את שיקוי החיים ויכול היה להמשיך לחיות עד לימינו האלה, אילו חשב שכדאי הדבר.

באותו הזמן, באוניברסיטה בעיר הזו למד סטודנט בשם גבהרט ששלט באלגברה וגיאומטריה כל כך טוב שבמבט אחד יכול היה לחשב מספר הטיפות

בבקבוק של יין. ובלטינית או ביוונית עתיקה יכול היה לדבר בקלות, כמו שאני מקריא אלף-בית. אך למרות זאת הוא לא היה מרוצה מכל מה שידע, ורצה ללמוד דברים ששום בית ספר לא יכול היה ללמד אותו. לכן יום אחד הגיע ודפק בדלתו של ניקולס פלמל.

"כנס" אמר האיש החכם וגבהרט ניכנס ומצא אותו יושב בין ספרים וצנצנות, ושרטוטים ואבק וכימיקלים וקורי עכביש, מצייר על השולחן צורות משונות במקלות וגיר. כי אדם חכם באמת יכול להוציא יותר ידע במקל ובחתיכת גיר מאשר אנחנו, אנשים פשוטים, יכולים להוציא מכל הספרים שבעולם.

בחדר לא היה יותר איש, מלבדו ומלבד המשרתת בבט.

"מה רצונך?" שאל האיש החכם כשהוא מביט על גבהרט מעל מסגרת המשקפיים שלו.

"המורה" אמר גבהרט "למדתי יום אחרי יום באוניברסיטה, ולמדתי מבוקר עד מאוחר בלילה,

"רבים היו רוצים להיות כל כך חכמים" אמר "ורק מעטים יכולים להיות כאלה. אמור לי. נניח שמוכנים למסור לך את כל אוצרות העולם, האם תעדיף להיות חכם?"

"כן."

"נניח שתוכל לקבל את כבודו ועוצמתו של מלך או קיסר, האם תעדיף להיות חכם?"

"כן."

"נניח שאסכים ללמד אתך, האם תוותר על כל הנאה ותענוג כדי ללכת אחריי?"

"כן."

"אולי אתה רעב" אמר המורה.

"אכן כך זה" ענה הסטודנט.

"אז בבט, תביאי נא קצת לחם וגבינה."

נדמה היה לגבהרט שהוא למד כבר כל מה שניקולס פלמל יכול היה ללמד אותו. ובוקר אפור אחד המורה לקח את התלמיד בידו והוביל אותו במדרגות רעועות לגג הבניין, שמשם לא ניתן היה לראות דבר מלבד השמיים האפורים, גגות גבוהים

עד שרעש נשמע בראשי ועיניי כאבו, ובכל זאת לא למדתי את הדברים שרציתי לדעת מעל הכל, את האומנויות שרק אתה יכול ללמד. האם תסכים לקבל אותי כתלמיד שלך?"
האיש החכם הניע את ראשו.

כך גבוה מעל האדמה שסוסים ופרות נראו כמו
נמלים ואנשים כמו פרושים. הם הגיעו לים ועברו
מעל אוניות גדולות שנראו להם כמו חתיכות קטנות

וארובות שמהם יצא עשן ישר לאוויר.
"עכשיו" אמר המורה "לימדתי אתך כמעט את כל
המדע שאני יודע והגיע זמן להראות לך את הדבר
שחיכה לנו מראשיתו של הזמן. למען הידע ויתרת
על עושר והעולם והתענוגות ושמחה ואהבה. עכשיו
מגיע המבחן האחרון - האם תוכל להיות נאמן לי
עד תום. אם תיכשל, תאבד כל שהשגת עד כה."
והוא הוריד את גלימתו מכתפיו וגילה את עורו. ואז
לקח בקבוק של נוזל אדום ומרח בו את הכתפיים.
וכשגבהרט, שישב בקצה הגג, הביט, ראה שתי
בליטות על העור החלק, והן גדלו וגדלו וגדלו עד
שהפכו לזוג כנפיים ענקיות, לבנות כמו שלג.
"עכשיו" אמר המורה "תפוס אותי בחגורתי ותחזיק
חזק כי לפנינו מסע ארוך, ארוך מאוד, ואם
תתבלבל ותעזוב את אחיזתך תיפול ותתרסק
למוות."
ואז הוא פרש את שתי הכנפיים הגדולות ועף מהר
כמו רוח, כשגבהרט מחזיק אותו בחגורה.
הם עפו מעל גבעות ועמקים, מעל הרים וביצות, כל

של עץ בשלוליות.

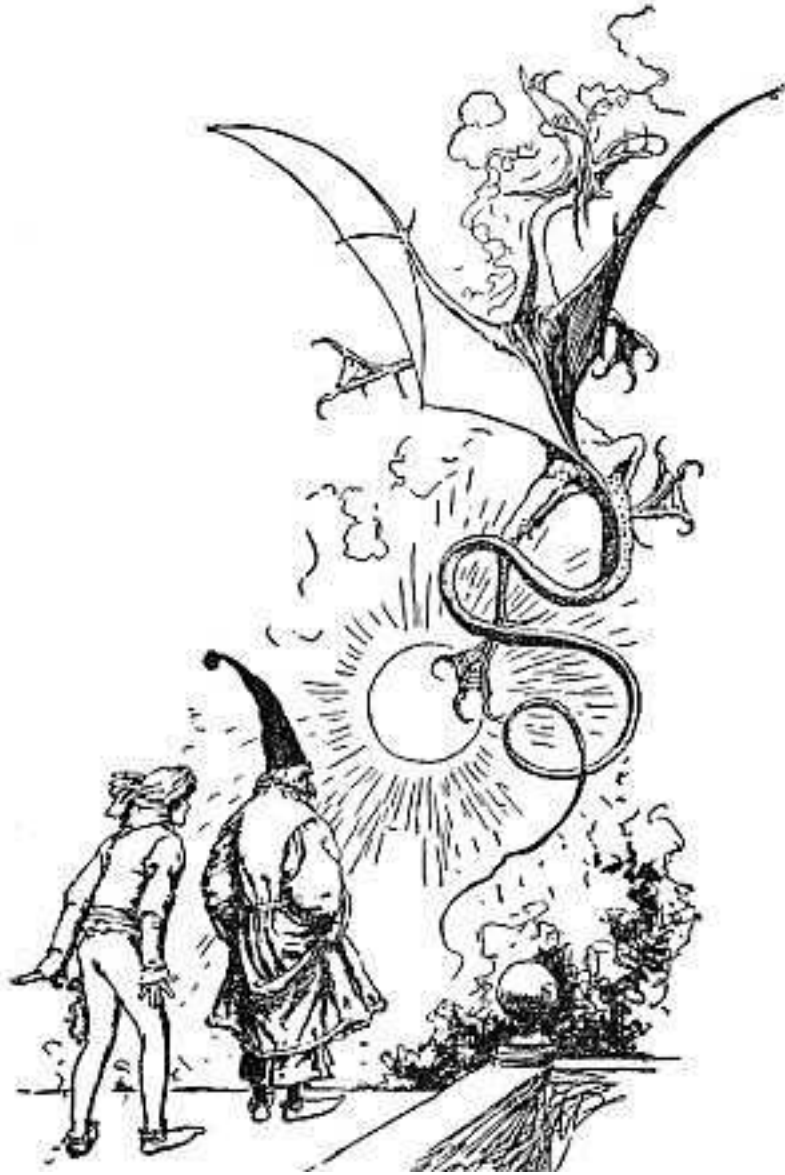
בסוף הם הגיעו לארץ זרה, רחוק, רחוק מכל מקום מוכר, ושם המורה נחת על חוף ים בו החול היה לבן כמו כסף. וכשרק רגליו נגעו באדמה הקשה הכנפיים הגדולות נעלמו כמו עשן והאיש החכם הלך כמו כל אדם.

בקצה החוף החולי היה צוק גדול, גבוה וערום והדרך היחידה לעלות עליו הייתה במדרגות חלקות כמו זכוכית, החצובות בסלע.

האיש החכם הלך קדימה והתלמיד שלו אחריו, מתחלק מדי פעם, כך שללא עזרתו של המורה היה בוודאי נופל ונהרג על הסלעים למטה.

כשהגיעו לראש הצוק מצאו את עצמם במדבר, בלי סימן של עץ או עלה של עשב, וראו רק אבנים אפורות, גלגלות ועצמות מלבינות בשמש. במרכז המדבר עמדה טירה כפי שעוד עיני אדם לא ראו כזאת, בנויה כולה מגביש מהגג עד המרתף. חומת פלדה גבוהה הקיפה אותה ובה נראו שבעה שערים מארד ממורק.

האיש החכם פנה ישירות לשער האמצעי, שעליו תלויה הייתה קרן מכסף טהור. הוא שם אותה לשפתיו ותקע כל כך חזק שגבהרט הרגיש דקירות באוזניו. רעש מוזר נשמע מיד והשער התחיל להיפתח באיטיות, כאילו מעצמו. אך כשגבהרט ראה את מה שראה לבו כמעט התפוצץ מפחד כי על הדרך עמד דרקון איום ומפלצתי, שנשף להבות וענני עשן מהלוע שלו הדומה לארובת כבשן. אבל המורה נשאר קר כמו מים. הוא שלף מכיס מעילו קופסא קטנה ושחורה, אותה הוא זרק ישר לתוך הלוע הפעור. "פם!" הדרקון בלע את הקופסה ותוך רגע הוציא קריאה חזקה, איומה ונוראה ובדפיקות ורעש כנפיים קפץ לאוויר ועף משם, שואג כמו פר. אמנם גבהרט התפלא למראה הטירה מבחוץ, הרי כשניכנס פנימה התרשם הרבה יותר. הוא הלך אחרי המורה והם עברו עשרים וארבעה חדרים, כל אחד מופלא יותר מקודמו. בכל מקום נראו חפצים

ורהוט מזהב, כסף ואבני חן, שנצצו כה חזק עד שאילצו לעצום עיניים. משי, קטיפה ותחרה היו בכל מקום, גם גביש ועץ סנדל שהפיץ ריח מתוק. כל עשרות העולם אסופים במקום אחד לא יכלו להוות עושר יותר גדול ממה שגבהרט ראה בעשרים וארבעה חדרים האלה.

לבו דפק חזק בחזהו.

בסוף הם הגיעו לדלת קטנה עשויה ברזל יצוק שלצידה תלויה הייתה חרב עם להב זורח כמו ברק. המורה לקח את החרב ביד אחת ואת השנייה הניח על מנעול הדלת. אזי פנה לגבהרט ודיבר אליו זו הפעם הראשונה מאז תחילת המסע המופלא שלהם.

"בחדר הזה" אמר "תראה אירועים מוזרים ובקרב אראה לפניך בעצמי כמו מת. אך ברגע שזה יקרה לך ישר לחדר שאחריו ושם, על שולחן שיש, תראה גביע מים ופגיון מכסף. אל תיגע יותר בדבר ואל תסתכל על דבר אחר כי אחרת שנינו נאבד הכל. תביא את המים ישר אלי ותתיז אותם על פני.

כשתעשה זאת אתה ואני נהיה האנשים החכמים ביותר שחיו אי-פעם, כי אעשה אתך שווה לי בכל מה שני יודע.

תשבע לי עכשיו שתעשה מה שאמרת כי כעת, ואל תסטה אפילו כשערה במעשיך."

"אני נשבע" אמר גבהרט ושם יד על לבו.

ואז המורה פתח את הדלת וניכנס, עם גבהרט מיד אחריו.

באמצע החדר עמד תרנגול אדום גדול מאוד, בעל עיניים שזרחו כמו אש. הוא קפץ מיד על המורה בקריאות איומות, תוך פליטת להבות אש כמו ברקים ממקורו.

היה זה מאבק איום בין המורה והתרנגול. הם נאבקו מעלה ומטה, הנה והנה. מדי פעם התלמיד יכול היה לראות את המורה מכה בחרב שלו, ולפעמים נעלם בתוך להבות. רק אחרי זמן מה המורה הצליח לתת מכה מכרעת וכרת את ראשו של התרנגול. אז, הפלא ופלא, שד שעיר שחור שכב על הארץ במקום התרנגול.

אך למרות שהמורה ניצח הוא נראה חלש וחולה. הוא הספיק עוד לצלוע אל הקיר ולשכב על ספה שעמדה שם, בלי נשימה, כמו מת ולבן כמו שעווה. ברגע שגבהרט התעשת הוא נזכר מה אמר לו המורה על החדר הקרוב. גם כאן הדלת הייתה מברזל יצוק. הוא פתח אותה, עבר ושם ראה שני שולחנות שיש מלוטש. על אחד מונחים היו פגיון וגביע מלא מים. על השני שכבה דמות של אישה, וכשגבהרט הביט עליה חשב שהיא יפה יותר מאשר כל מחשבה או חלום יכול לתאר. עיניה היו עצומות והיא שכבה כמו פסל שעווה חסר חיים.

אחרי שגבהרט הסתכל עליה במשך הרבה, הרבה זמן הוא לקח מהשולחן את הגביע ואת הפגיון ופנה אל הדלת.

ואז, עוד לפני שעזב את החדר, חשב שיתן עוד מבט אחד על הדמות הנהדרת. וכך עשה, והביט, והביט, והביט עליה, עד שלבו נמס בו כמו גוש חמאה, ובלי לדעת מה הוא עושה רכן מעליה ונשק בשפתיה.

"שמע" אמרה "הייתי רדומה כאן מאות ומאות בשנים, והייתי נשאת כך עד שמישהו יבוא כדי להעיר אותי. זה אתה, ועכשיו תוכל לחיות אתי לתמיד. בטירה זו נאסף עושר על ידי מלך הרוחות הטובות והוא גדול מכל העושר שבעולם. עושר זה והטירה הזו יהיו שלך. אוכל להביא הנה כל דבר מכל אזור העולם שתבחר ובכוחי לעשותך נסיך, מלך או קיסר. בוא." "עצרי" אמר גבהרט "קודם אני חייב לעשות מה שהבטחתי למורה שלי." הוא הלך לחדר הסמוך והאישה הלכה אחריו. שניהם נעמדו ליד הספה שעליה שכב האיש החכם. כשהאישה ראתה את פניו היא קראה בקול גדול "זה המורה הגדול! מה כוונתך לעשות?" "אני רוצה להתיז את המים האלה על פניו" אמר גבהרט. "עצור!" אמרה "שמע מה שאומר לך. אתה מחזיק בידך את מי החיים ואת פגיון המוות. המורה לא מת אלא ישן. אם תתיז את המים על פניו הוא

כשרק עשה זאת, קול זמזום מילא את כל הטירה, מתוק ונעים, עד שגבהרט נרעד כולו בשומעו. ואז הדמות פתחה את עיניה והביטה ישר עליו. "לבסוף!" אמרה "האם באת בסוף?" "אכן באתי" ענה גבהרט. והאישה היפה קמה וירדה מהשולחן לרצפה, ואם גבהרט חשב אותה קודם ליפה, עכשיו חשב כי היא אלף פעמים יותר יפה כשעיניה הביטו עליו.

"כך נראות כל ההבטחות" אמר ניקולס פלמל,
האיש החכם "בבט, אין צורך להביא לחם וגבינה כי
הוא לא יהיה תלמיד שלי."
ואז גבהרט פתח את עיניו.

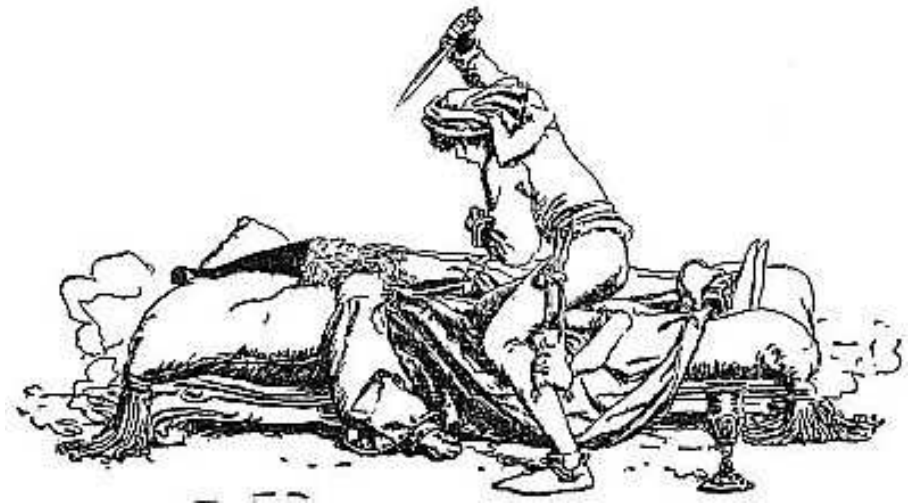
האיש החכם ישב בין ספרים וצנצנות ושרטוטים
ואבק וכימיקלים וקורי עכביש, ועשה ציורים מוזרים
במקל ובגיר על השולחן.

ובבט, שכבר פתחה את דלתות המזווה כדי להוציא
לחם וגבינה, סגרה אותן בדפיקה וחזרה לטווייה
שלה.

וכך חזר גבהרט שוב ליוונית העתיקה וללטינית
ואלגברה וגיאומטריה, כי הרי לא ניתן לשפוך חבית
בירה לכוס של רבע ליטר, או חכמתו של אחד כמו
ניקולס פלמל לכזה כמו גבהרט.

*

אא, כן. מה שנוגע לשם הסיפור – אם הבטחות
אחדות הן כמו בקבוקים המלאים רק ברוח, אין
טעם רב לכנות סיפור בשם יותר מרעיש.

יתעורר, צעיר, יפה וחזק יותר מהאשף הגדול
ביותר שחי אי-פעם. אני בעצמי, הטירה וכל מה
שבה יהיו שלו ובמקום שאתה תהיה הנסיך או
המלך או הקיסר, הוא יהיה כזה במקומך. כך יהיה
אם יתעורר. פגיון המוות הוא הכלי היחיד שיש לו
כוח להרוג אותנו. אתה מחזיק אותו. הוא עכשיו
בידיך. אם תכה בו באיש זה בזמן שהוא ישן הוא
לא יתעורר לעולם ואז הכל יהיה שלך, שלך בלבד."
גבהרט לא דיבר ולא נע אלא רק הביט רגע על
המורה שלו. ואז שם את הגביע בזהירות על
הרצפה, עצם את עיניו כדי לא לראות את המכה,
והרים את הפגיון כדי להכות.